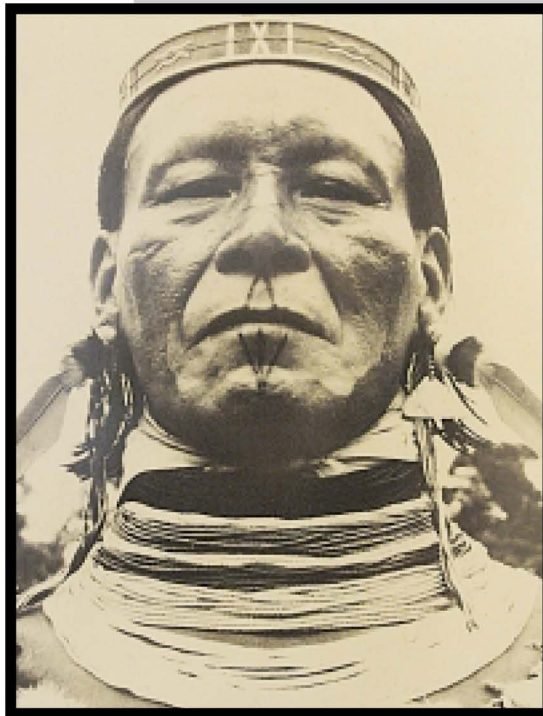


HAU ASTEA!

Amazonas lau haizeetara



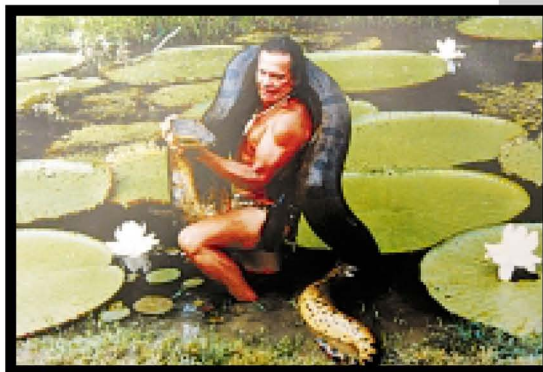
Lagunok gorpuztu dute Amazonas SOS erakusketa; Hernando Bernal injeneru kolonbiarrak, eta Marian Martineze eta Mariluz Iñarra euskal kooperanteak. EHUren eta Amazonaseko Unibertsitatearen babesarekin.



Antzinako Amazonaseko jendeak horrelakoeak ziren.



Eguno bizilagun askok koka hostoa lantzen dute.



Indigenek harreman estua dute izadiarekin.



Amazonaseko bazterrak benetan dira ederrak.

Lau ataletan banatua dago *Amazonas SOS* erakusketa. Batetik, antzinako oroitarazten duten irudiak erakusten dihardute; kolonizatzaileek amaitu zituzten gizataldeen gorazarrez. Bestetik, egungo Amazonaseko gizasemeen argazkiak paratu dituzte; itxaropenik badute bazterkeria gairitu eta izadiaren errespetuan sustatutako sistema ekonomikoa ezartzeko. Hirugarrenik, inguruotako ekosistemen aberastasunaz mintzo diren irudiak jarri dituzte; landare eta animalia bixiak hamaika dira, baina boa sugea batik bat, ugalkortasunaren seinale. Eta, azkenik, Amazonaseko parajeak islatzen dituzten argazkiak apailatu dituzte; txoko ederregiak gizakion ankerkeriak hondatzeko. Irudi guztiak Amazonaseko Unibertsitateko kideek eginikoak dira.

Gainera, bertakoen artisautez dohainez gozatzeko aldarreak ziurtatu dituzte *Amazonas SOS* erakusketaren koordinatzaileek; Hernando Bernalek, Mariluz Iñarra eta Marian Martinezek. Tikuna tribuak erabili ohi zituen gailuak ipini dituzte ikusgai.

programak badauka zer esanik», goratu du.

Kolonbiako Amazonas Departamenduko Merkataritza Ganberak sustaturiko proiektuetan sailatu dira euskal kooperanteak. Marianek indigenen mikroen-

presak ezagutarazteko publizitate kanpainak sortzen jardun du. Mariluzek, berriz, ekoturismoa langai zuten bertoko enpresarien egitekoa miatu du. Amazonasera bueltan abiatzeko go-go soberan dute lagunok. «Izadia gertuen sentitu dugun unea izan da Amazonaseko egonaldia. Naturaren handitasunak hunkitzen zaitu», esan du Marianek.

Naturaren orro isila

'Amazonas SOS' argazki erakusketa paratu dute Leioako campuseko liburutegi alboan. Etzi arte egongo da. Ondotik, EHUk Zazpikaleetan duen egoitzara eramango dute

Iban Ocio • Leioa

«Unibertsitarioei ohartarazigura diegu Amazonas gizateriaren ondarea dena. Alegia, izadia eta inguruotan erroturiko komunitate indigenak kinka larrian daudena. Mendebaldeko kapitalismo basatienak zemaizten ditu bazterrok. Halaber, Amazonaseko Unibertsitateak eta EHUk hitzartuko duten lankidetzaren programaren premiazkotasuna iragartzeko xedez apailatu dugu argazki erakusketa. Itun honek bermatuko du eskualde bietako ikerlari eta kooperanteen elkarlana». Hernando Bernal ingeniari agronomoa mintzo da. Hamar urtez oihaneke jendearekin beharrean ibili ondotik, Euskal Herrira batu da aditu kolonbiarra. Hegoa Institutuko *Globalizazioa eta Nazioarteko Lankidetzaren* masterrean dihardu. Harekin solastatu da EGUNKARIA. Eta Mariluz Iñarra eta Marian Martinez euskal kooperanteekin. Berriki itzuli dira emakumeok Amazonastik; urte erdiz jardun dute gizatalde txi-roenen gabeziak samurtzeko proiektuetan. Hirurek *Amazonas SOS* egitasmoa gorpuztu dute.

Globalizazioa

Izadiak eskaintakoak zintzoki kudeatzeko abilezia da Amazonaseko bizilagunen dohainik behinena. Hala uste du Bernalek. «Antzinatek baliatu dituzte inguruneak emaniko baliabi-

deak. Baina kapitalismoaren atzaparrek pozoitu dute Amazonas: droga eskariak, harribitxi goseak, *mirarizko* botiken aurkikuntzak eta, ororen gainetik, zuraren ustiapenak».

Bernalen irudiko, «Amazonasek pairatu dituen hiru globalizazioek eragin dute ekosistemaren gaitzaldi handiena». Lehen-lehenik, soldadu espainiar eta portugaldarrak itxuraldatu zuten Amazonas. «Horien ekinak 8 milioi indigena akabatu zituen: lurraldea banatzeko irizpide inperialistek, gizabanakook ekarriko gaixotasunek eta horiek inposatutako jardunbide soziokultural kristauak. Ondotik, XIX. mende hondarrean, Ameriketako eta Ingalaterrako multinazionalen zentzugabeke-riak sumindu zituen bazterrok. Esklabotzara bihurtu zituzten hango gizakiak, mea lehengaia erazteko helburu. Azkenik, milurteko berrian Mendebaldeko gizarteek sustatu nahi duten ekimen globalizatzailearen itsukerik kalte egiten dio Ama-

zonasi. Bioaniztasunaren ustiapen maltzurra hobetsi dute».

Bernalek azaldu du *Amazonas SOS* erakusketa «jarduera inperialisten aitzinean makurtu ez diren gorazarrez» apailatu dutela. Eta oihaneke gizataldeekin elkarlanean aritzeko proiektuen «zentzuzkotasunaz» ohartarazteko gailua dela. «Izan ere, hango eta hemengo ikerlari eta kooperanteen ekinak bermatuko du Amazonaseko bizilagunek globalizazioari probetxu ateratzea».

Kooperanteak

Mariluz Iñarra eta Marian Martinezek ere erruz lagundu dute argazki bilduma prestatzen. Ikasturtearen hasiaren abiatu ziren Amazonase, Hegoa Institutuko *Globalizazioa eta Nazioarteko Lankidetzaren* masterreko praktikak osatzeko. Kolonbia aldean sei hilabetez jardun ostean, ohartu dira Amazonaseko gizataldeen zeinu adierazgarrienez. «Oiharen sakonenean kokatutako Leticia hirian eman genuen denbora gehien; zorigaitzoko 30.000 arimak betetako etxagune baztertuak. Droga trafikoa, alkoholismoa eta prostituzioak gogor kolpatu ditu inguruok.

Hernando Bernal
Injeneru kolonbiarra

«Indigenek antzinatek baliatu dituzte izadiak emaniko baliabideak, zintzoki, gainera; kapitalismoak pozoitu du Amazonas»